

Signature of Invigilators

Roll No.

--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

EDUCATION

Paper III

Roll No.

(In words)

J—1302

Name of Areas/Section (if any)

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 200

Instructions for the Candidates

**FOR OFFICE USE ONLY
Marks Obtained**

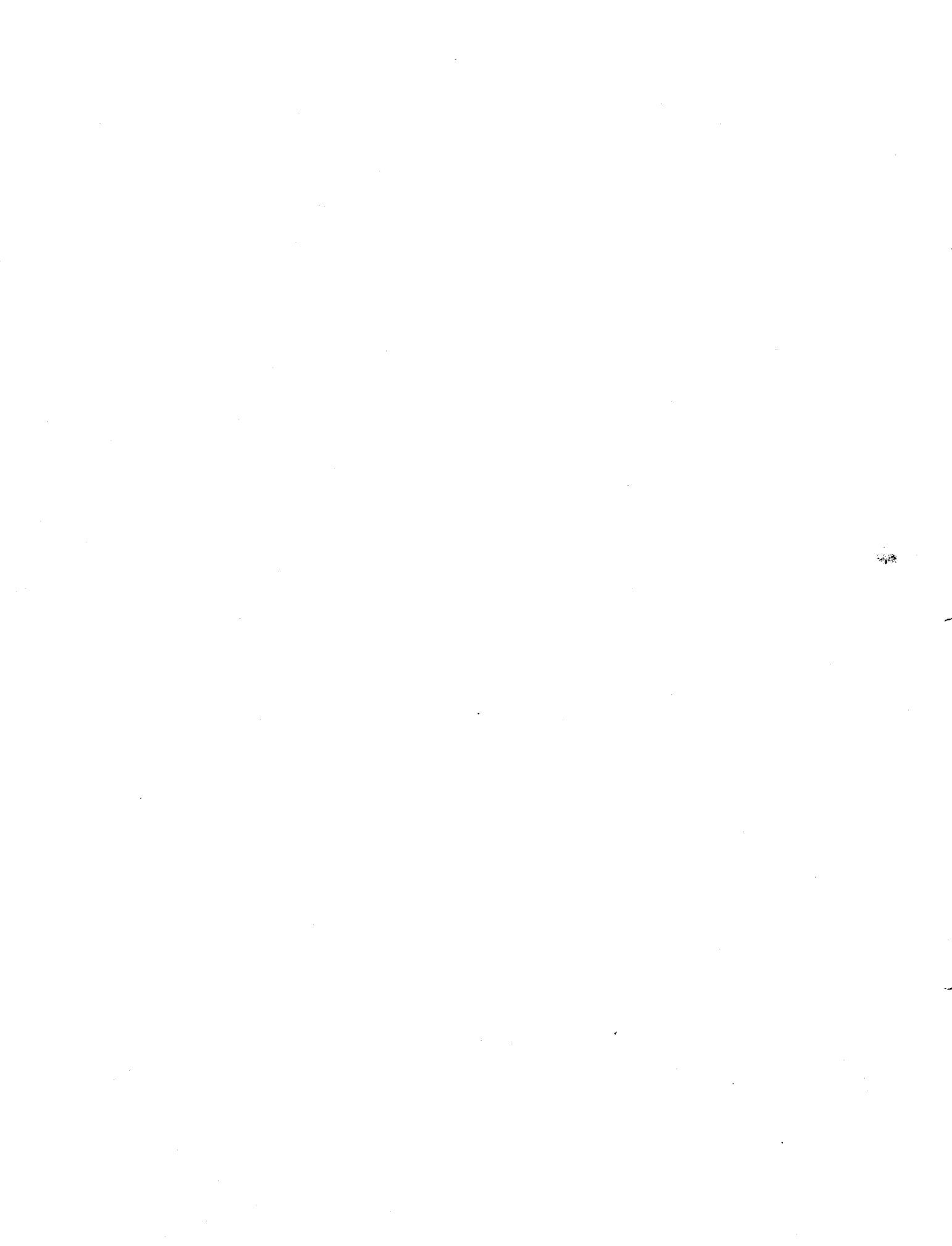
- Write your Roll number in the space provided on the top of this page.
- Write name of your Elective/Section if any.
- Answer to short answer/essay type questions are to be written in the space provided below each question or after the questions in test booklet itself. No additional sheets are to be used.
- Read instructions given inside carefully.
- 1st page is attached at the end of the test booklet for rough work.
- If you write your name or put any special mark on any part of the test booklet which may disclose in any way your identity, you will render yourself liable to disqualification.
- Use of any calculator is prohibited.
- There is no negative marking.
- You should return the test booklet to the invigilator at the end of the examination and should not carry any paper outside the examination hall.

પરીક્ષાર્થીઓ માટેની સૂચનાઓ :

- આ પાનાની ટોચમાં દર્શાવેલી જગ્યામાં તમારો રોલ નંબર લખો.
- જો કોઈ વિકલ્પ/વિભાગ પસંદ કર્યા હોય તો તે યોગ્ય જગ્યાએ દર્શાવો.
- ટુંકા પ્રશ્નો/નિબંધ વિષેના જવાબો એ પ્રશ્નની નીચે અગર બાજુમાં આપેલી જગ્યામાં લખો. વધારાના કોઈ પાનાનો ઉપયોગ કરશો નહીં.
- અંદર આપેલી સૂચનાઓ કાળજીપૂર્વક વાંચો .
- બુકલેટની પાછળ આપેલું છેલ્લું પાનું રફ કામ માટે છે.
- બુકલેટ કોઈપણ ઠેકાણે તમારું નામ કે કોઈ ચોકકસ સંજ્ઞા કરવી નહીં કે જે તમારી ઓળખ પૂરી પાડે. આ તમને પરીક્ષા માટે ગેરલાયક ઠેરવશે.
- કેલ્ક્યુલેટર નો ઉપયોગ કરાશે નહીં.
- નકારાત્મક માર્કીંગ નથી.
- પરીક્ષા સમય પૂરો થઈ ગયા પછી આ બુકલેટ જે તે નીરીક્ષકને સોંપી દેવી. કોઈપણ પેપર પરીક્ષા રૂમની બહાર લઈ જવું નહીં.

Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					

Total Marks Obtained.....
Signature of the co-ordinator.....
(Evaluation)

EDUCATION

શિક્ષણ

PAPER-III

પ્રશ્નપત્ર-III

Note :— This paper has two parts A and B. All questions are compulsory.

નોંધ :— આ પ્રશ્નપત્રમાં બે વિભાગ છે (A અને B) બધા પ્રશ્નોના જવાબ ફરજિયાત છે.

Part A

વિભાગ અ

Note :— This part has *ten* short essay type questions of 16 marks each to be answered in about 300 words each.

નોંધ :— આ વિભાગમાં ૧૦ લઘુ નિબંધાત્મક પ્રકારના પ્રશ્નો છે, દરેકના ૧૬ ગુણ છે અને તેના ઉત્તર આશરે ૩૦૦ શબ્દોમાં લખવાના છે.

1. Discuss the salient features of the philosophy of Existentialism and bring out their implications for present day education.
અસ્તિત્વવાદી ફિલસૂફીનાં અગત્યનાં લક્ષણોની ચર્ચા કરો અને વર્તમાન સમયના શિક્ષણ માટેના તેના ફલિતાર્થો જણાવો.

Or

અથવા

What are the Chief problems that are discussed in the school of Vedant ?
Discuss them critically in relation to education.
વેદાન્તની વિચારધારામાં મુખ્ય કયા પ્રશ્નો ચર્ચાયા છે ? શિક્ષણના સંબંધમાં તેમની સમીક્ષાત્મક ચર્ચા કરો.

2. "Modernisation brings about Social change and development of a society." Justify your viewpoint with suitable examples.
"આધુનિકીકરણ સમાજમાં પરિવર્તન અને વિકાસ લાવે છે." યોગ્ય ઉદાહરણોની મદદથી આ અંગેના તમારા દૃષ્ટિબિન્દુનું ઔચિત્ય સમજાવો.

Or

અથવા

"Educational policies have little influence on Social Change." Do you agree? Discuss this in the context of national policies of education, viz. (1) NPE 1968 and (2) NPE 1986.

"સામાજિક પરિવર્તન પર શિક્ષણની નીતિઓની બહુ થોડી અસર હોય છે." શું તમે આ વિધાન સાથે સમ્મત છો? રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિઓ (એટલે કે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ ૧૯૬૮ અને રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ ૧૯૮૬) ના સન્દર્ભમાં આની ચર્ચા કરો.

3. What is cognitive development ? Explain the process of cognitive development according to Piaget ?

જ્ઞાનાત્મક વિકાસ એટલે શું ? પિયાજે અનુસાર જ્ઞાનાત્મક વિકાસની પ્રક્રિયા સમજાવો.

Or

અથવા

Describe three important characteristics of the development during adolescence.

તારુણ્ય દરમિયાનના વિકાસનાં અગત્યનાં ત્રણ લક્ષણો વર્ણવો.

4. Describe three aspects of Psychometric theory of intelligence.
બુદ્ધિના મનોમાપનાત્મક સિદ્ધાંતનાં ત્રણ પાસાંઓ વર્ણવો.

Or

અથવા

Discuss Thorndike's theory of transfer of learning and its educational implications.

થોર્નડાયકના અધ્યયનના સંક્રમણના સિદ્ધાંત અને તેના શૈક્ષણિક ફલિતાર્થોની ચર્ચા કરો.

5. Explain the process of personal adjustment in the context of education with a concrete example.

वैयक्तिक अनुकूलनकी प्रक्रिया शिक्षणना संदर्भमां योग्य उदाहरण आपी समजावो.

Or

अथवा

Explain in detail any one theory of personality that you think is most significant in the educational settings. Give reasons for your choice.

शैक्षणिक परिस्थितिमां तमारी दृष्टिअे सौथी वधारे सार्थक ढोय तेवा व्यक्तित्वना कोरपण अेक सिद्धान्तने सविस्तर समजावो. तमारी पसंदगी माटे कारणो आपो.

6. Guidance is not prescriptive, but it is descriptive. Discuss the statement with appropriate examples.

"માર્ગદર્શન ભલામણ સ્વરૂપે નહિ, પણ વર્ણનાત્મક સ્વરૂપનું છે." યોગ્ય ઉદાહરણો દ્વારા આ વિધાનની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

State the different approaches of Counselling. Discuss any one of them. Justify the selection of that approach.

સલાહના વિભિન્ન અભિગમો જણાવો. તેમાંથી ગમે તે એકની ચર્ચા કરો. તે અભિગમની પસંદગીનું ઔચિત્ય જણાવો.

7. What is a hypothesis ? Give an example of alternative, operational and directional hypothesis. What is the role of hypothesis in research process ?
ઉત્કલ્પના એટલે શું ? એક વૈકલ્પિક, વ્યવહારુ અને દિશાસૂચક ઉત્કલ્પનાનું ઉદાહરણ આપો.
સંશોધનની પ્રક્રિયામાં ઉત્કલ્પનાની ભૂમિકા શી છે ?

Or

અથવા

Describe the major steps of the development of a Likert-type attitude scale.
લિકર્ટ-પ્રકારના મનોવલણ માપદંડની રચનાનાં મુખ્ય સોપાનોનું વર્ણન કરો.

8. Compare ex post facto and experiment as approaches to educational research.
સંશોધનની કારણ-તુલનાત્મક તથા પ્રયોગિક પદ્ધતિઓની તુલના કરો.

Or

અથવા

State five major differences between qualitative and quantitative approaches to educational research.

સંશોધનની ગુણાત્મક અને સંખ્યાત્મક પદ્ધતિઓ વચ્ચેના મુખ્ય પાંચ તફાવતો જણાવો.

9. Why Universalization of Primary Education in India is still a myth ? Give reasons.

પ્રાથમિક શિક્ષણનું સાર્વત્રીકરણ ભારતમાં હજુ કલ્પના શા માટે છે ? કારણો આપો.

Or

અથવા

Unlike the U.S.A. or the U.K. Indian educational administration is both hierarchical and feudal. Discuss this.

અમેરિકા અથવા બ્રિટન કરતાં ઊલટું, ભારતમાં શૈક્ષણિક પ્રશાસન ચડતી ઊતરતી શ્રેણીવાળું અને સામન્તશાહી બન્ને પ્રકારનું છે. આની ચર્ચા કરો.

10. Explain the significance of system analysis model of curriculum for development and transaction with suitable examples.
યોગ્ય ઉદાહરણોની મદદથી વિકાસ અને અમલના દૃષ્ટિકોણથી અભ્યાસક્રમના તન્ત્ર વિશ્લેષણનું મોડલ સમજાવો.

Or

અથવા

How far formative and summative evaluation help in effective curriculum improvement ? Discuss it.

અભ્યાસક્રમની સુધારણામાં સુધારણાત્મક તથા અન્તિમ મૂલ્યાંકન કેટલું મદદરૂપ બને છે ? તેની ચર્ચા કરો.

Part B
વિભાગ બ

Note :— This part has only *one* question of 40 marks to be answered in about 800 words each.

નોંધ :— આ વિભાગમાં ફક્ત એક પ્રશ્ન ૪૦ ગુણનો છે. જેનો ઉત્તર લગભગ આઠસો શબ્દોમાં લખો.

11. Discuss the relevant qualities and skills of an educational supervisor need to possess to make his supervisory programme effective and purposeful.
નિરીક્ષણના કાર્યક્રમને અસરકારક અને હેતુલક્ષી બનાવવા માટે જરૂરી હોય તેવાં શૈક્ષણિક નિરીક્ષકનાં ગુણ અને કૌશલોની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Describe the characteristics of a good measuring instrument.
માપનના સારા ઉપકરણનાં લક્ષણો ચર્ચો.

Or

અથવા

Describe the nature of computer assisted instruction. What are the major applications of computer to instruction ? Explain.

કમ્પ્યુટર-સહાયિત શિક્ષણનું સ્વરૂપ વર્ણવો. શિક્ષણમાં કમ્પ્યુટરનાં મુખ્ય ઉપયોજનો કયાં છે ? સમજાવો.

Or

અથવા

State the characteristics of mentally retarded children. How will a teacher deal with such children ? Discuss.

મનદબુદ્ધિવાળાં બાળકોનાં લક્ષણો જણાવો. આવાં બાળકો સાથે શિક્ષક શી રીતે કામ પાડશે અને વ્યવહાર કરશે ? ચર્ચો.

Or

અથવા

Prepare a historical account of the curriculum framework of Teacher Education in India.

ભારતમાં શિક્ષક પ્રશિક્ષણના અભ્યાસક્રમના માળખાની ઐતિહાસિક નોંધ તૈયાર કરો.